CEL CHEMAT DE MUZICĂ
Academicianul Gheorghe MUSTEA
la 75 de ani

Născut la 1 mai 1951, în satul Mândrești, raionul Telenești.

Compozitor, dirijor și pedagog, autor de muzică simfonică, muzică de operă, muzică de cameră, instrumentală ș.a.

Profesor universitar (2000).

Membru corespondent (2007) și membru titular (2012) al Academiei de Științe a Moldovei.

Îmi propun să vorbesc despre muzica și muzicianul Gheorghe Mustea – iar, în context, în raport cu fenomenul muzicii ca atare – sub un aspect despre care, de obicei, nu se vorbește, dar care este important pentru a înțelege ce spune această artă dincolo de sunetele ei și, totodată, pentru a explica popularitatea muzicii Maestrului.

De ce oamenilor le place muzica? Deoarece ei se regăsesc în ea, își văd acolo eul în oglindă. Căci muzica, vorba filosofului Hegel, „exprimă întreaga gamă a sentimentelor umane – de la plus infinitul bucuriei la minus infinitul tristeții". Faptul că muzica exprimă substratul psihico-emoțional al omului este o axiomă. Un alt filosof, reprezentativ pentru cultura română, Emil Cioran, spunea, în aceeași ordine de idei: „De n-am fi avut suflet ni l-ar fi creat muzica". Iar expresia lui George Enescu, potrivit căreia „muzica este creată de suflet pentru suflet", este larg cunoscută.

Omul se regăsește însă în muzică nu doar la nivelul universului interior, ci și al celui exterior. Ce avem în vedere? Muzica este reprezentanta universului, a realității fizice, nu numai a celei psihice. Totul este vibrație, totul este sunet. „Cerul cântă", afirma matematicianul Pitagora. Boethius vorbea despre trei feluri de muzică: *musica mundana* (a lumii), *musica humana* (a vieții omului, a mediului în care el trăiește) și *musica instrumentalis* (muzica propriu-zisă, compusă și cântată vocal sau instrumental).

Acum, pe baza celor spuse, să intrăm în muzica lui Gheorghe Mustea.

Ce exprimă ea? Exprimă toate aceste trei tipuri de muzică: *mundana* (și aceasta este *doina* cu sunetele ei prelungi și cu spiritul ei contemplativ-cosmic), *humana* (spațiul sonor al omului nostru, mediul în care trăim – muzica vântului, a legănatului de ape, a susurului izvorului – „ce șoptești atât de tainic, tu, izvor de cânturi dulci", scrie Eminescu în versul său –, liniile ondulatorii ale colinelor noastre – și aici trebuie să-l pomenim pe Lucian Blaga cu noțiunile sale de „orizont cosmic" și „spațiu ondulat al plaiului mioritic"), respectiv, *musica instrumentalis*, cea propriu-zisă, creată de compozitorul Gheorghe Mustea.

Dumitru Drăghicescu, în lucrarea sa *Din psihologia poporului român*, vorbește despre raportul dintre spațiul geografic, felul de a fi al naturii unui teritoriu și spiritul poporului care trăiește în acel spațiu-teritoriu. De ce cântecele noastre populare românești sunt pline de „foaie verde / frunză verde"? Deoarece omul nostru le întâlnește la fiecare pas – așa este natura noastră: verde, înflorită, plină de lumină și de soare. Așa sunt melodiile cântecelor și ale dansurilor noastre: frumos ornamentate cu diferite figuri melodice și ritmice dintre cele mai ingenioase și îmbătătoare. Așa este muzica codrului, în care s-a născut Gheorghe Mustea. „Și mai fac ce fac demult / Vara doina mi-o ascult / Pe cărarea codrului / La izvorul dorului / Unde-și cântă frunza lin / Tot cu glas de mândru crin", spune Eminescu în poezia *Revedere*. La fel „cântă frunza lin, cu glas de mândru crin" și muzica lui Gheorghe Mustea.

Suntem un popor sudic, căci ne-am născut, după cum releva Grigore Vieru, „sub un cer cu stele sudice". De aici și muzica noastră temperamentală: sârba, hora-bătuta, călușarii, ciuleandra – de la vocea naturii, a pământului, la vocea cerului – *doina*, *balada*, melodiile de ascultare. Acesta este diapazonul muzicii noastre, iar, astfel, sonoritățile ei nu sunt doar de vibrație națională, ci și universală. Toate acestea se raportează

eminamente la creația lui Gheorghe Mustea, maestrul fiind un caz de excepție al fenomenului evocat.

Carl Gustav Jung, celebrul psiholog, vorbește despre inconștientul colectiv. Există și un inconștient sonor-muzical colectiv, care plutește în aer, deasupra inconștientului individual al fiecăruia. De aceea omul se naște cu simțul muzicii populare în suflet, pornind de la cântecul mamei, cel de leagăn. Vedem sutele de copii care studiază la noi muzică, mergând cu instrumentele la braț spre școlile de artă. Un exemplu elocvent în acest sens este Școala de Muzică din Telenești, care poartă numele „Academicianul Gheorghe Mustea". Talentele neamului nostru sunt aurul nostru, iar Gheorghe Mustea reprezintă o componentă fundamentală a acestui tezaur valoric național.

Gheorghe Mustea este cântărețul acestui plai și al oamenilor lui. În fiecare creație a sa – de la muzica simfonică și de operă, la cea pentru copii –, auzim intonațiile, ritmurile, armoniile acestui plai. Aerul nostru cântă. Gheorghe Mustea s-a născut în mijlocul acestei muzici a naturii plaiului, îmbibând fiecare vibrație a ei. De aceea el compune melodii care nu se deosebesc de cele populare. Când învăța la Școala de Muzică „Ștefan Neaga", fiind încă elev, cânta, alături de flaut, la nai. Pe lângă repertoriul lui Gheorghe Zamfir, interpreta melodii compuse de el însuși. Colegii îl întrebau de unde le-a luat, căci Gheorghe Zamfir nu are așa melodii. Erau ale lui Gheorghe Mustea.

În una dintre monografiile dedicate compozitorului, intitulată *Fenomenul muzical Gheorghe Mustea*, am analizat amănunțit acest spațiu vibrator-muzical autohton al Moldovei noastre. Și pe el, ca pe o temelie, la nivel de rădăcini, am așezat muzica maestrului. Abia în capitolele II-IV ale cărții analizez creația sa. Dar capitolul I este destinat totalmente descrierii acestui plai moldovenesc sub aspectele lui spiritual, filosofic și psihologic – spațiu pe care îl cântă și despre care este muzica lui Gheorghe Mustea, pe care îl promovează, prin intermediul orchestrei sale simfonice, pe meridianele lumii. În cartea respectivă am propus și un termen – *melo-psiho-geografie* –, care definește această muzică ascunsă a spațiului și de care ne pătrundem fiecare dintre noi în fiecare fibră a firii noastre.

Gheorghe Mustea n-a căutat muzica, ci muzica l-a căutat pe el. Acea *musica mundana* și *musica humana* a poposit în conștiința sa și, văzând că Divinitatea și părinții l-au înzestrat cu har artistic, l-a invitat s-o reprezinte, s-o dezvolte. Nu marile talente aleg muzica, ci muzica alege marile talente pentru a se exprima, prin ele, pe sine. Un compozitor nu scrie totalmente ceea ce vrea și cum vrea. El scrie ceea ce-i dictează legile muzicii, pe care le așază pe strunele sufletului. Dacă un compozitor nu respectă aceste legi, aceea nu este muzică. De aceea, mulți scriu muzică, dar nu toți ajung să atingă esența ei. Iar oamenii, la rândul lor, resping astfel de muzică, pentru că ei nu se regăsesc în ea. Muzica lui Gheorghe Mustea este fredonabilă, se așază ușor pe ureche pentru că țintește direct în sufletele noastre.

Există oameni mânați de instincte și există personalități chemate să purifice și să înnobileze. Marii creatori sunt, în egală măsură, spirite alese, iar Gheorghe Mustea se înscrie indubitabil printre acești exponenți ai spiritului înalt.

La mulți ani, Maestre!

M. c. al AȘM Ion GAGIM

© 2026. Drepturile de autor aparțin autorului.
Licență: CC BY 4.0.